

TRAFIKKONTORET EXPLOATERINGSKONTORET

2007-04-27
TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR T2007-000-01004
DNR 2007-000-00623

Kontaktperson trafikkontoret
Göran Gahm
Stab
Telefon: 08-508 280 88
goran.gahm@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2007-05-15
Exploateringsnämnden
2007-05-14

Kontaktperson exploateringskontoret
Eva Olsson
Miljö och Teknik
Telefon: 50826850
eva.olsson@expl.stockholm.se

Förslag till taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Stockholm och Huddinge. Remiss

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen från Kommunstyrelsen
2. Trafik- och renhållningsnämnden hemställer hos kommunfullmäktige om erforderlig budgetjustering med anledning av eventuellt införande av en ny dagvattentaxa
3. Trafik- och renhållningsnämnden uppdrar åt trafikkontoret att i samråd med exploateringskontoret inleda förhandlingar om ett nytt markavtal med Stockholm Vatten AB i enlighet med redovisningen i detta utlåtande.
4. Exploateringsnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen från Kommunstyrelsen
5. Detta beslut justeras omedelbart

Magdalena Bosson
Förvaltningschef, Trafikkontoret

Krister Schultz
Förvaltningschef, Exploateringskontoret

Bilaga 1: Stockholm Vattens förslag till ny taxa

Bilaga 2: Dagvattentaxan (underbilaga)

Bilaga 3: VA-anläggningar i allmän mark, utgångspunkt för fördelning

Sammanfattning

Stockholm vatten har upprättat ett förslag till ny Vatten- och avloppstaxa. Trafik- och renhållningsnämnden och Exploateringsnämnden berörs framför allt av förslaget till ny dagvattentaxa för avvattning av allmän platsmark. Ingen annan kommun i Sverige har infört en sådan taxa. Förslaget innebär en överföring av kostnader från taxekollektivet till skattekollektivet. Hittills har dessa frågor reglerats inom ramen för avtal mellan bolaget och kommunen. Med anledning av detta förslag från bolagets sida har staden genom trafikkontoret och exploateringskontoret sagt upp nu gällande avtal för dagvattenhantering och markförläggning med Stockholm Vatten AB för omförhandling. Syftet med detta är att reglera dels bolagets rätt att ha sina ledningar i kommunens mark och att lösa frågorna kring hanteringen av avvattning av allmän platsmark på ett sätt som inte missgynnar staden och som ger täckning för stadens merkostnader att ha bolagets ledningar förlagd i stadens mark. Ett genomförande av en ny dagvattentaxa och ett nytt markförläggningsavtal kan innebära en förskjutning av kostnadsansvaret mellan bolag och förvaltningar, varför ett eventuellt genomförande bör anstå till årsskiftet 2007-2008 så att erforderliga budgetjusteringar hinner göras.

Bakgrund / Remissen

Stockholm Vatten AB har utarbetat ett förslag till ny vatten- och avloppstaxa (bilaga 1). Ärendet har av kommunstyrelsen remitterats till bl a trafik- och renhållningsnämnden samt exploateringsnämnden för yttrande senast 2007-05-07. Nämnderna har fått förlängd remisstid till 2007-05-15.

Stockholm stad har idag ett markförläggningsavtal med Stockholm Vatten, som reglerar bolagets nyttjanderätt till ledningsförläggning i stadens mark. Kopplat till markförläggningsavtalet har staden och bolaget tecknat ett dagvattenavtal som reglerar ansvaret och kostnadsfördelningen för hantering av dagvatten på allmän platsmark. Ekonomiskt innebär dagvattenavtalet att staden genom trafiknämnden ersätter bolaget med ett årligt belopp om ca 6 mnkr för skötsel och underhåll av dagvattenbrunnar och –serviser på gator och torg. Exploateringsnämnden lämnar också ett årligt investeringsbidrag om ca 9 mnkr till bolaget för nyanläggning av reningsanläggningar i första hand i samband med exploateringar.

Huvudorsaken till förslaget till ändrad taxa är Stockholm Vattens önskemål att få en balans mellan fasta och rörliga intäkter, som bättre speglar bolagets kostnadsstruktur. Vidare föreslås en omfördelning av avgifterna för hantering av dagvatten från gator och andra allmänna platser från fastighetsägare till respektive väghållare. För stadens del innebär detta en tillkommande årlig driftkostnad om f n 17,5 mnkr för väghållaren, en summa som enligt bolaget förväntas öka till ca 10 mnkr per år under en 10-årsperiod. Enligt förslaget tillkommer även en

dagvattenavgift för staden för obebyggda tomter. Avgifter som kommer att drabba skattekollektivet.

Trafik- och renhållningsnämnden och exploateringsnämnden påverkas i första hand av den nya dagvattentaxan (bilaga 2), som är konstruerad så att väghållaren föreslås betala för hantering av dagvatten från de större vägarna (mer än 15 000 fordon per dygn) medan fastighetsägarna betalar för dagvattenhanteringen från kvartersmark och de mindre vägarna. Enligt Sveriges kommuner och Landsting har ingen annan kommun i Sverige använt sig av möjligheten att ta ut en särskild dagvattentaxa av väghållaren för finansiering av avvattningen av allmän platsmark.

Det finns en möjlighet till reduktion av dagvattentaxan för större vägar om väghållaren ställer i ordning och underhåller anläggning för lokalt omhändertagande.

Analys och konsekvenser

Ett genomförande av den nya dagvattentaxan nu skulle innebära att staden förutom den nya avgiften om minst 17,5 mnkr/år även skulle betala ca 15 mnkr/år enligt gällande dagvattenavtal, vilket enligt kontorets uppfattning inte är rimligt. Trafikkontoret och exploateringskontoret har därför sagt upp dagvattenavtalet och det härtill kopplade markförlägningsavtalet att upphöra vid samma tidpunkt som en ny dagvattentaxa börjar tillämpas (av bolaget preliminärt bedömt till den 1 oktober 2007). Enligt beslutsunderlaget från bolaget inser man att det kanske inte är möjligt att tillämpa dagvattenavtalet samtidigt som en ny taxa för delvis samma ändamål genomförs. En komplikation i detta sammanhang är att Stockholm Vatten inte har hunnit förbruka de investeringsmedel för nya anläggningar som staden utbetalat till bolaget enligt dagvattenavtalet. För närvarande uppgår de fonderade medlen till ca 28 mnkr.

Syftet med uppsägningen är att dagvattenavtalet upphör och att markförlägningsavtalet omförhandlas. Förutom dagvattenhanteringen bör ett antal frågor i markavtalet omregleras. Det gäller framför allt det faktum att Stockholm Vatten inte betalar någon koncessionsavgift för att få ligga i stadens mark, vilket alla andra ledningsdragande bolag gör, att flyttreglerna i samband med stadens gatu- och exploateringsarbeten missgynnar staden, att de bestämmelser som reglerar ledningsförläggningar i närheten av träd är otidsenliga samt att det finns ett önskemål från stadens sida om att införa en tidstaxa i samband med trafikstörande schakter för att ge bolagen incitament att påskynda arbetena och minska de samhällsekonomiska kostnaderna. I sista hand är det en politisk fråga att fördela dessa typer av kostnader mellan ett skatte- respektive taxekollektiv.

F d Kommunförbundet numera Sveriges Kommuner och Lansting (SKL) har utarbetat en rekommendation till hur fördelning av ansvar och kostnader bör fördelas mellan skatte- och avgiftskollektivet (bilaga 3).

Förvaltningarnas synpunkter

Principen att ta ut en särskild dagvattentaxa

Förvaltningarna ifrågasätter nödvändigheten att belasta skattekollektivet med en särskild dagvattentaxa för avvattning av allmän platsmark, särskilt som detta inte har genomförts i någon annan svensk kommun.

Avgränsning av den allmänna VA-anläggningen

Enligt Stockholm Vatten definieras den allmänna VA-anläggningen av en av bolaget ensidigt bestämd förbindelsepunkt, vilket innebär att alla anläggningsdelar i dagvattensystemet uppströms förbindelsepunkten såsom dagvattenbrunnar, servisledningar och vissa samlingsledningar blir stadens (väghållarens) ansvar. Förvaltningarna anser att detta förhållande är otillfredsställande och istället bör regleras i samförstånd inom ramen för styrgruppen för dagvattenfrågor. Vidare anser förvaltningarna att vissa reningsanläggningar som exempelvis i anslutning till trafiktunnlar bör ingå i bolagets ansvarsområde.

Behov och prioritering av nya anläggningar

Behovet av nya dagvattenanläggningar, speciellt lokala reningsanläggningar och fördröjningsmagasin styrs av den av kommunfullmäktige fastställda dagvattenstrategin. De aktuella prioriteringarna har hittills gjorts inom ramen för den förvaltningsgemensamma styrgruppen för dagvattenfrågor. Trafikkontoret och exploateringskontoret förutsätter att detta kommer att ske även i fortsättningen och att de beslut som tas i styrgruppen kommer att lägga grunden för dagvattentaxans storlek för anläggningar i allmän platsmark.

Kostnadsunderlaget och fördelningsprincipen

Stockholm Vatten har i sitt förslag redovisat framtida kostnader i storleksordningen 170 mnkr per år varav hälften avser dagvatten från gator. Av dessa uppskattade 85 mnkr skulle 1/3 avse åtgärder för avledning och rening av dagvatten från större vägar (mer än 15 000 fordon/dygn) och av denna andel

skulle ca 17,5 mnkr falla på Stockholms stad som väghållare. Förvaltningarna har granskat underlaget till dessa bedömningar och finner att de bedömningar som bolaget gjort inte är orimliga. De trafikflöden som underlaget baseras på är dock behäftade med ett antal felaktigheter, som bör justeras innan taxan fastställs i detalj.

Nuvarande avtalssituation

Som ovan nämnts har staden idag gällande avtal med Stockholm Vatten dels i form av ett markavtal som reglerar bolagets rätt att disponera stadens mark för ledningsförläggning, dels ett dagvattenavtal som reglerar ansvar och kostnader för hantering av dagvatten från allmän plats. Dessa avtal är framförhandlade för att få en rimlig balans för kostnadsansvaret mellan skattekollektivet och taxekollektivet. Om det den nya taxekonstruktionen nu genomförs rubbas denna balans väsentligt till nackdel för staden. Av denna anledning har staden sagt upp bägge de aktuella avtalen för omförhandling. En möjlighet för staden att kompensera sig för de ökade kostnaderna som föreslagen dagvattentaxa medför är att ta ut en sk koncessionsavgift från Stockholm Vatten på liknande sätt som andra ledningsdragande bolag betalar för rätten att nyttja stadens mark för sina ledningar. Stockholm Vatten har med stöd från sin branschorganisation Svenskt Vatten hävdatt att det inte skulle vara lagligt att ta ut en koncessionavgift från ett va-bolag. Detta motsägs dock av Sveriges Kommuner och Landsting som hävdar att det är fullt möjligt att debitera även ett va-bolag en avgift av denna typ. Avgiften skall dock vara kostnadsrelaterad och baserad på kommunens merkostnader för att ha ledningar förlagda i allmän platsmark, t ex i forma av administrativt merarbete och fördyrat framtida underhåll. Svårigheten kan vara att storleksmässigt definiera detta belopp. Vidarebör nuvarande flyttregler modifieras i enlighet med rekommendationerna från Sveriges Kommuner och Landsting (bilaga 3).

Budgetkonsekvenser

Ett genomförande av bolagets taxeförslag skulle innebära en årlig ytterligare belastning av trafik- och renhållningsnämndens driftbudget om minst 17,5 mnkr, vilket tillsammans med kostnaden för rensning av dagvattenbrunnar och servisunderhåll om ca 6,5 mnkr ger ett årligt belopp om ca 24 mnkr. Samtidigt avlastas exploateringsnämnden en årlig investeringsutgift om ca 9 mnkr. Detta innebär således en omfördelning från stadens investeringsbudget till driftbudgeten. Förvaltningarna anser att en sådan omfördelning respektive budgetjustering är olämplig att genomföra under löpande budgetår, varför ett eventuellt genomförande av en ny taxa bör anstå till årsskiftet 2007-2008. Detta innebär då att nuvarande dagvattenavtal mellan bolaget och staden fortsätter att

gälla året ut och att erforderliga budgetjusteringar genomförs i budget för 2008. Då finns också rimliga förutsättningar att till denna tidpunkt framförhandla ett nytt markavtal mellan staden och bolaget med de intentioner som nämnts i detta utlåtande, d v s införande av en koncessionsavgift, översyn av flyttregler och införande av någon typ av tidstaxa för grävningar på högtrafikerade gator mm.

Trafikkontorets och exploateringskontorets förslag

Trafikkontoret och exploateringskontoret föreslår att respektive nämnd godkänner detta utlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen, att erforderliga budgetjusteringar genomförs med anledning av en eventuell ny taxekonstruktion för dagvattenhanteringen och att trafik- och renhållningsnämnden uppdrar åt trafikkontoret att inleda förhandlingar om ett nytt markavtal med Stockholm Vatten AB med den inriktning som redovisats i detta utlåtande.

Slut